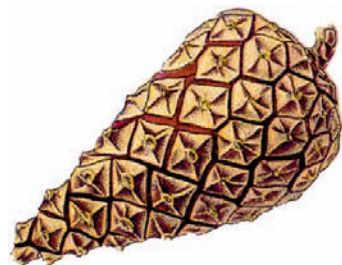

Nordens äldsta tall

Nordiska åldersrekordet för tall ska rätteligen höra hemma i finska Österbotten.

CARL-ADAM HÆGGSTRÖM

Nyligen publicerades i SBT en artikel om gamla tallar *Pinus sylvestris* vid Hälsingekusten (Andersson & Niklasson 2004). I artikeln omtalas de äldsta tallarna i Norden. Som åldersrekord anges en tall som växte i finska Lappland; den var mer än 810 år gammal (Sirén 1961).

För några år sedan gjorde Åke Carlsson, Vårgrårda, mig uppmärksam på en mycket äldre tall som på 1800-talet växte i Oulais (Oulainen) i norra Österbotten. Enligt en tidningsnotis i Helsingfors Dagblad (Anonym 1880a), som nästan ordagrant citerades i Botaniska Notiser (Anonym 1880b), hade den kända jättetallen vid Pyhäjoki genom älvens eroderande verkan fallit. Detta skedde gissningsvis senhösten 1879 eller kring nyåret 1880, eftersom notisen ingick i Helsingfors Dagblad den 10 januari 1880. Vid genomsågning befanns tallen vara kärnfrisk och uppvisade 1029 årsringar.

Detta är en imponerande ålder för en tall som växte så pass långt söderut som i Oulais, alltså i den mellanboreala zonen vid ungefär 64° 15' nordlig bredd. I allmänhet har man ansett att de äldsta träden finns i fjällen (t.ex. Kujala 1958, Sirén 1961), och Kallio m.fl. (1971) har en uppgift om en gammal *Juniperus communis* från Pellinen vid den kända guldgrävarälven Lemmenjoki i Utsjoki lappmark; enens ålder var över 1070 år.

Citerad litteratur

- Andersson, M. & Niklasson, M. 2004. Rekordgammal tall på Hornslandet i Hälsingland. – Svensk Bot. Tidskr. 98: 333–338.
Anonym 1880a. Äldrigt träd. – Helsingfors Dagblad 1880-01-10.
Anonym 1880b. Äldrigt träd. – Bot. Not. 1880: 64.

- Kallio, P., Laine, U. & Mäkinen, Y. 1971. Vascular flora of Inari Lapland. 2. Pinaceae and Cupressaceae. – Rep. Kevo Subarct. Res. Stn. 8: 73–100.
Kujala, V. 1958. *Pinus sylvestris* L. – Mänty. – I: Jalas, J. (red.), Suuri kasvikirja I, sid. 143–152.
Sirén, G. 1961. Skogsgränstallen som indikator för klimatfluktuationerna i norra Fennoskandien under historisk tid. – Commun. Inst. For. Fenn. 54(2): 1–66.

ABSTRACT

Hæggström, C.-A. 2005. Nordens äldsta tall. [The oldest known Scots pine tree in the Nordic countries.] – Svensk Bot. Tidskr. 99: 218. Uppsala. ISSN 0039-646X.

A Scots pine *Pinus sylvestris* in Finnish Lapland, with an age of more than 810 years, has been regarded the oldest specimen of this species in the Nordic countries. However, a newspaper item from 1880 reports on a well-known huge pine tree which grew at the bank of Pyhäjoki River in northern Ostrobothnia, Finland, at about 64° 15' N latitude. Due to river erosion it had fallen to the ground. When the tree was sawed up, 1029 annual rings were counted.

Carl-Adam Hæggström är professor emeritus i botanik vid Helsingfors universitet. Han har bl.a. studerat lövängar, skottskogar och hamlade träd. Ålands flora och vegetation samt dess buksvampar har varit två andra starka intresseområden.

Adress: Tornfalksvägen 2 bost. 26, FI-02620 Esbo, Finland
E-post: chaeggst@mappi.helsinki.fi